ELEVERNES AI FORSLAG

LANDSSAMMENSLUTNINGEN
AF HANDELSSKOLEELEVER

HVEM ER LH?

Vi er en interesseorganisation for ca. 40.000 handelsskoleelever på HHX og de merkantile erhvervsuddannelser på EUD og EUX. Vi varetager handelsskoleelevernes uddannelsespolitiske interesser. Vores formål er at sikre elevers indflydelse på deres lokale skoler, og at repræsentere dem overfor politikere, samarbejdspartnere og interessenter.

Udgivet af Landssammenslutningen af Handelsskoleelever
November 2026

AI på ungdomsuddannelserne

Seks forslag til undervisning, prøver og elevrettigheder

Elever skal lære at bruge AI fagligt og kritisk, samtidig med at de kan stå på egne ben. LH foreslår nationale krav, fælles adgang og tydelige rettigheder på ungdomsuddannelserne med særlig vægt på HHX og de merkantile erhvervsuddannelser.

Indholdsfortegnelse

De seks forslag (kort fortalt) 4
Elevernes forord 5
Problemet og grundlaget for forslagene 7
Forslag 1: Skriv AI ind i alle fags formål 9
Forslag 2: Red fremmedsprogene 10
Forslag 3: Lige adgang til en sikker AI-løsning 11
Forslag 4: Mundtligt forsvar med ukendt materiale 12
Forslag 5: Undervisning med, uden og om AI 13
Forslag 6: Ret til at vide, når skolen bruger AI 14
Kontakt 16

LANDSSAMMENSLUTNINGEN
AF HANDELSSKOLEELEVER

De seks forslag (kort udgave)

1 Skriv AI ind i alle fags formål

AI skrives ind i læreplanernes formål og suppleres med fagspecifikke krav. Eleverne skal kunne anvende teknologien, efterprøve dens svar og tage ansvar for deres arbejde. Fagets grundfærdigheder skal fortsat læres uden AI.

2 Red fremmedsprogene

Mindst halvdelen af træningen i tysk, fransk og spansk skal have mundtlig kommunikation som bærende aktivitet. Prøverne skal indeholde spontan dialog. AI bruges til sprogtræning, mens møder med mennesker og kulturel forståelse får større plads.

3 Lige adgang til en sikker AI-løsning

Alle elever og lærere får mindst én godkendt AI-løsning gennem uddannelseslogin uden privat betaling. Fælles indkøb skal sikre databeskyttelse, tilgængelighed og pædagogiske værn. Adgangen skal følges af undervisning.

4 Mundtligt forsvar med ukendt materiale

Større skriftlige produkter og udvalgte AI-understøttede prøver afsluttes med et individuelt forsvar på 10-15 minutter. Eleven forklarer sine valg og anvender sin viden på nyt materiale, så bedømmelsen viser elevens egen forståelse.

5 Undervisning med uden og om AI

Alle relevante fag skal arbejde i tre spor: grundfærdigheder uden AI, faglig anvendelse med AI og kritisk forståelse af AI. Lærerne får efteruddannelse og tid til udvikling. Merkantile elever skal også lære simple assistenter og automatiseringer.

6 Ret til at vide når skolen bruger AI

Elever får besked, når skolen bruger AI til materialer, individuel feedback, bedømmelse eller beslutninger om dem. En ansvarlig medarbejder skal kunne forklare vurderingen, og væsentlig AI-påvirkning giver ret til en ny menneskelig vurdering.

Elevernes forord

En skole, der følger med virkeligheden

AI er allerede en del af vores hverdag. Vi bruger det til at forstå svære begreber, få hjælp til afleveringer og få forklaret det, vi ikke helt fangede i undervisningen. Men bare fordi AI kan give os et svar, betyder det ikke, at vi selv har forstået det.

Vi går i skole for at lære noget. For at blive dygtigere, udfordre os selv og blive klar til den virkelighed, der venter os.
Derfor skal AI heller ikke gøre arbejdet for os, men hjælpe os med at blive bedre til det.
Alligevel er det ikke altid nemt at finde ud af, hvad vi egentlig må. Hos én lærer er AI et helt almindeligt hjælpemiddel, mens det hos en anden bliver betragtet som snyd. Det skaber forvirring, og det gør det svært at vide, hvad der forventes af os som elever.
Vi har brug for fælles rammer og undervisning, der lærer os at bruge AI både kritisk og ansvarligt. Og det skal gælde alle, uanset hvilken skole vi går på, eller hvilken lærer vi har.

De seks forslag i dette udspil handler om vores hverdag i skolen og om at skabe en uddannelse, der følger med udviklingen, uden at vi mister vores faglighed undervejs. For vi vil gerne bruge AI. Vi vil bare også gerne forstå det, vi laver.

AI skal ikke tænke for os. Vi skal lære at tænke med AI og stadig kunne tænke selv.

Eleverne

"Vi skal ikke bare have lov til at bruge AI. Vi skal også lære, hvordan vi bruger det konstruktivt, så vi rent faktisk lærer noget."

Elev fra ZBC

"AI bliver allerede brugt på arbejdsmarkedet, og derfor er det vigtigt, at vi lærer at bruge det ansvarligt i undervisningen."

Elev fra Tietgen

"Det er svært at vide, hvad man må og ikke må med AI, når reglerne er forskellige fra lærer til lærer. Vi har brug for klare rammer, så vi kan bruge AI uden at være bange for at gøre noget forkert."

Elev fra Aalborg Handelsskole

"AI skal ikke tænke for os, men det kan hjælpe os med at forstå ting, vi ellers har svært ved. Det synes jeg er en vigtig forskel."

Elev fra Niels Brock

"Jeg tror ikke, problemet er, at elever bruger AI. Problemet er, at mange ikke ved, hvordan de skal bruge det uden bare at få lavet opgaven for sig."

Elev fra UCE

Problemet

AI bruges mere end skolen underviser i det

AI kan gøre skolearbejdet lettere, men også overtage den øvelse, der skulle skabe læring. Det udfordrer undervisningen, bedømmelsen og elevernes lige muligheder. Fælles adgang skal derfor følges af faglige krav og menneskeligt ansvar.

Elevernes hverdag i tal

Tal	Resultat i EVA's undersøgelse
Ca. 9 ud af 10	Bruger AI i forbindelse med skolearbejde.
69 %	Bruger AI mindst ugentligt, heraf 34 % mindst dagligt.
66 %	Har mindst én gang brugt AI i en aflevering på en måde, de selv definerer som snyd.
30 %	Havde aldrig modtaget undervisning om AI i skoleåret 2024/25 frem til undersøgelsen.
63 %	Ønsker mere undervisning om AI, end de modtager.
40 %	Af AI-brugerne oplever i nogen til meget høj grad, at brugen gør dem dovne.

EVA's rapport fra 2026 bygger på svar fra 1.411 elever i 3.g på STX og HHX i foråret 2025. Tallene er selvrapporterede og gælder ikke automatisk EUD. Rapporten finder mere problematisk brug blandt HHX- elever, drenge og elever med lavere grundskolekarakterer, også efter kontrol for baggrundsforhold. Den dokumenterer ikke alene årsager til læringsresultater.

Undervisningens rammer gør en forskel

I et matematikforsøg med næsten 1.000 gymnasieelever præsterede gruppen med en almindelig GPT-hjælper 17 % dårligere end kontrolgruppen, da hjælpen blev fjernet. Pædagogiske værn reducerede den negative effekt. I Tutor CoPilot steg andelen, der mestrede et emne, fra 62 til 66 %, når menneskelige tutorer fik AI- støtte. Forsøgene viser muligheder og risici, men kan ikke overføres direkte til dansk HHX eller EUD. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet anbefaler allerede undervisning i, med og uden AI. LH vil gøre principperne bindende gennem læreplaner, prøver og elevrettigheder. På de merkantile uddannelser skal de kobles til eksempelvis regnskab, kundeservice og markedsføring.

“Kunstig intelligens er ikke længere fremtiden. Det er allerede en del af elevernes hverdag og det arbejdsmarked, vi uddanner os til.
Derfor skal vores uddannelsessystem også følge med udviklingen. Vi skal sikre, at alle elever lærer at bruge AI ansvarligt, kritisk og som et redskab til læring.
Det kræver klare rammer, kompetente undervisere og ikke mindst, at eleverne bliver inddraget i beslutningerne.
For os handler det ikke om, hvorvidt AI skal være en del af uddannelserne, men hvordan vi sikrer, at teknologien bliver en styrke for elevernes læring.”

Elev fra UCH

Forslag 1

Skriv AI ind i alle fags formål

AI skal være en faglig opgave i hele uddannelsen. Den enkelte faglærer skal lære eleverne at kontrollere eksempelvis en regnskabsanalyse, en historisk påstand eller en fransk formulering med fagets egne metoder.

Den nationale ændring

Vi foreslår et fælles afsnit i læreplanernes formål, punkt 1.2 på de gymnasiale uddannelser, og tilsvarende bestemmelser på erhvervsuddannelserne og den kommende EPX. De eksisterende formål bevares.

Foreslået ordlyd

Faget skal ruste eleverne til at anvende, forstå og kritisk vurdere kunstig intelligens, når det er fagligt relevant. Eleverne skal kunne vælge mellem arbejdsformer med og uden kunstig intelligens, dokumentere deres anvendelse, efterprøve resultater ved hjælp af fagets viden, metoder og kilder samt tage selvstændigt ansvar for faglige vurderinger og produkter. Undervisningen skal sikre, at kunstig intelligens understøtter og ikke erstatter elevernes tilegnelse af fagets grundlæggende viden, kundskaber og færdigheder.

Hvert fag får et kort tillæg

Tillæggene skal koble AI til fagets identitet. I økonomi og afsætning kontrollerer eleverne data, antagelser og beslutningsgrundlag. I erhvervsjura bruger de juridisk metode og vurderer ansvar og databeskyttelse. I matematik forklarer de centrale beregninger uden AI og kontrollerer modeller med AI.

I dansk, historie og samfundsfag arbejder eleverne med kildekritik, autenticitet og påvirkning. I fremmedsprog fastholdes selvstændig mundtlig kommunikation og kulturel forståelse. Informatik og it omfatter udvikling og sikkerhed; kreative fag omfatter egne valg og ophavsret. I idræt skal AI-anbefalinger holdes op mod faglig viden og kropslige erfaringer. Tværfaglige forløb kræver dokumentation og forsvar af metode og resultater.

Krav til gennemførelsen

- Alle læreplaner får den fælles formulering og et fagspecifikt tillæg. Vejledningerne giver mindst tre undervisningseksempler i hvert fag, der dækker arbejdet med, uden og om AI.
- Undervisningsbeskrivelserne dokumenterer alle tre spor. Prøveformerne skal i uddannelsesforløbet rumme mindst én bedømmelse af selvstændig kunnen uden AI og én af kritisk anvendelse med AI.

Ministeriet fastsætter kravene med lærere, faglige foreninger og elever. Det kræver udviklingsarbejde og materialer, mens læreren fortsat vælger den konkrete undervisning inden for de fælles rammer.

Forslag 2

Red fremmedsprogene

Vi lærer sprog for selv at kunne tale med mennesker, forstå kultur og skabe tillid på tværs af grænser. Derfor skal fremmedsprogene lægge større vægt på spontan kommunikation, menneskelige møder og situationer, hvor sproget faktisk bruges.

Hvorfor der skal handles

Fra 2011 til 2025 faldt optaget på almene sprogfag på videregående uddannelser fra cirka 1.900 til 1.000. På tysk og fransk var faldet cirka 60 %, til samlet 84 studerende i 2025. Tallene viser presset på sprogområdet; de dokumenterer ikke, at AI er årsagen.

Når AI kan oversætte og formulere skriftlige tekster, skal eleverne møde et tydeligt formål med selv at lære sproget. Mundtlig kunnen og kulturel dømmekraft skal være centrale i både undervisning og prøver. Skriftlige færdigheder indgår fortsat i træningen.

Fem konkrete ændringer

- Mindst halvdelen af den faglige træning i tysk, fransk og spansk skal have mundtlig kommunikation som bærende aktivitet: samtaler, rollespil, forhandlinger, kundemøder og præsentationer.
- Den afsluttende prøve skal indeholde spontan samtale med et ukendt element. Eleven skal reagere, stille spørgsmål og føre dialog uden et på forhånd indøvet manuskript.
- AI skal bruges som samtaletræner og feedbackværktøj. Eleverne skal også sammenligne oversættelser, finde kulturelle fejl og forbedre upræcise formuleringer.
- HHX og merkantile erhvervsuddannelser skal arbejde med virkelige situationer fra handel, turisme, kundeservice, eksport og europæisk samarbejde.
- Skolerne får adgang til en pulje til virtuelle udvekslinger og møder med unge, virksomheder og organisationer i andre lande.

Økonomi og gennemførelse

Læreplaner og prøver ændres hovedsageligt inden for den eksisterende undervisningstid. En mindre national udviklingspulje skal støtte prøveforsøg, materialer og partnerskaber og kan kobles til eksisterende europæiske programmer. Forsøg skal vise, hvordan den mundtlige træning styrker elevernes kommunikation.

Forslag 3

Lige adgang til en sikker AI-løsning

Hvis AI indgår i undervisningen, skal alle elever kunne deltage. Familiens økonomi må ikke afgøre adgangen til det værktøj, skolen forventer, at eleven bruger. Skolen skal samtidig tage ansvar for løsningerne og deres datavilkår.

En fælles rettighed

Staten eller en fælles offentlig indkøbsordning skal stille mindst én godkendt AI-løsning til rådighed for alle elever og lærere på ungdomsuddannelserne. Adgangen skal følge uddannelseslogin og være gratis for eleven. Undervisningen må ikke forudsætte køb af et privat abonnement.

Krav til løsningen

- Den skal arbejde med tekst, billeder, dokumenter og data og føre fagligt tilpassede samtaler på dansk og relevante fremmedsprog.
- Elever og lærere skal kunne arbejde med simple AI-assistenter og automatiseringer. Det skal være tydeligt, at svar kan være forkerte.
- Personoplysninger skal beskyttes, og elevdata må ikke bruges til kommerciel træning. Skolerne skal kunne vælge pædagogiske værn og alderssvarende funktioner.
- Løsningen skal være tilgængelig for elever med funktionsnedsættelser og kunne indgå i lærerens undervisning og støtte.

Adgang skal følges af undervisning

En licens giver ikke i sig selv faglig forståelse. Fælles adgang kobles derfor til undervisning med, uden og om AI samt menneskelig støtte. Læreren skal hjælpe eleverne med at vælge relevante opgaver, kontrollere svar og bruge hjælpen uden at springe læringen over.

En realistisk indkøbsmodel

Vi anbefaler en offentlig rammeaftale med få godkendte løsninger og én garanteret basisadgang til alle. Det giver fælles krav og plads til forskellige faglige behov. Stordrift kan forbedre pris og vilkår; uddannelseslicenser og forbrugslofter kan begrænse udgiften.

En national egenudviklet løsning kan give mere kontrol, men kan være dyrere og langsommere at opdatere. Indkøb hos leverandører giver adgang til eksisterende teknologi, men skaber afhængighed. Udbuddet skal derfor afveje pris, databeskyttelse og faglige funktioner.

Ordningen afprøves før fuld udrulning. Evalueringen skal følge forbrug, sikkerhed og forskelle mellem elevgrupper. Det samlede budget må fastlægges på baggrund af udbud og pilotforsøg.

Forslag 4

Mundtligt forsvar med ukendt materiale

Bedømmelsen skal vise, hvad eleven selv forstår. Når et skriftligt produkt kan være udarbejdet med AI, skal eleven have mulighed for at forklare sit arbejde og bruge sin viden i en ny situation.

Den konkrete prøveform

Større skriftlige produkter og udvalgte AI-understøttede prøver afsluttes med et individuelt mundtligt forsvar på 10-15 minutter. Forsvaret består af tre dele:

- Eleven forklarer centrale faglige og metodiske valg i sit produkt.
- Læreren eller censoren præsenterer et kort ukendt materiale, en ny oplysning, en fejl eller et AI- genereret svar.
- Eleven anvender sin viden på det nye materiale og vurderer, om den oprindelige konklusion skal fastholdes eller ændres.

Sådan kan det se ud i praksis

I virksomhedsøkonomi får eleven et ændret nøgletal eller en analyse med en skjult regnefejl. I afsætning kan et nyt kundesegment ændre kampagnen. I erhvervsjura kan en ny oplysning ændre den juridiske vurdering, mens en ny figur eller et politisk indgreb kan udfordre en analyse i international økonomi.

På en merkantil erhvervsuddannelse kan eleven tilpasse en AI-udarbejdet besked til en konkret kundesituation. I fremmedsprog kan et nyt billede, en kort besked eller en indvending danne afsæt for spontan samtale.

Det skal være forståelsen der tæller

Forsvaret skal dokumentere fagligt ejerskab, metode og evnen til at overføre viden. Det skal gøre det mindre attraktivt at aflevere noget, man ikke selv kan forklare, og mindske behovet for at basere vurderingen på usikre AI-detektorer. En svag mundtlig præstation er ikke i sig selv bevis på snyd.

Målrettet indførelse

Forsvaret kræver lærer- og censortid. Det skal derfor målrettes større opgaver og prøver, hvor elevens selvstændige kunnen har særlig betydning. I den løbende undervisning kan der bruges stikprøver; ved afsluttende større opgaver skal forsvaret være obligatorisk.

Prøveforsøg skal måle tidsforbrug, bedømmelsens pålidelighed og elevernes oplevelse, før ordningen skaleres. Finansieringen skal følge det faktiske omfang, så nye prøvekrav også kan gennemføres i praksis.

Forslag 5

Undervisning med uden og om AI

Eleverne skal både kunne bruge teknologien, løse centrale opgaver uden den og gennemskue dens begrænsninger. Alle relevante fag skal derfor arbejde systematisk i tre obligatoriske spor.

Tre spor med hvert sit formål

Uden AI opbygger eleverne viden, rutiner, sprog og metode. De laver selv en beregning, skriver et argument eller fører en spontan samtale. Det giver et fagligt grundlag for at vurdere hjælpen fra et værktøj.

Med AI anvender eleverne teknologien til afgrænsede faglige opgaver. De kan analysere data, forbedre et udkast eller bygge en enkel assistent. De dokumenterer processen og forklarer deres egne valg.

Om AI lærer eleverne at forstå fejl, bias, data, etik, ophavsret og påvirkning. De kontrollerer kilder og vurderer teknologiske løsningers konsekvenser for mennesker, virksomheder og samfund.

Et nationalt minimumskrav

Hver læreplan skal angive, hvilke kernedele eleven skal kunne uden AI, hvor teknologien er relevant, og hvilken kritisk forståelse eleven skal demonstrere. Skolen skal beskrive progressionen, så arbejdet udvikler sig gennem uddannelsen.

Progressionen går fra at forstå grundprincipper og bruge et værktøj til at kontrollere resultater, skabe en enkel løsning og vurdere, hvornår AI bør bruges. Det kræver opgaver, hvor elevens selvstændige kunnen bliver synlig.

Merkantile elever skal kunne mere end at prompte

Eleverne skal lære at konfigurere simple assistenter og automatiseringer og opstille kontrolpunkter. En løsning kan eksempelvis sortere kundehenvendelser, foreslå svar og sende usikre sager til et menneske. Eleven skal kunne forklare både værdien, risikoen og den menneskelige kontrol.

Lærerne får tid og efteruddannelse

Alle lærere skal gennemføre et obligatorisk grundforløb i AI og fagdidaktik. Ved indførelsen afsættes to fælles kompetencedage og mindst én årlig udviklingsdag i de første tre år. Faglige foreninger, elevorganisationer og eksperter udvikler materialer sammen.

Kravene indfases med finansiering af materialer, kompetenceudvikling og tid. Evalueringen skal følge, om eleverne kan kontrollere fejl, dokumentere deres brug og løse centrale opgaver uden AI, samt om lærerne oplever klare og anvendelige rammer.

Forslag 6

Ret til at vide når skolen bruger AI

Elever skal have tydelig besked, når AI indgår i undervisningsmateriale, feedback eller vurderinger af dem. Gennemsigtighed skal gøre det muligt at stille spørgsmål og fastholde et menneskeligt ansvar.

Oplysningspligt i fire situationer

Skolen skal oplyse eleven, når AI bruges til:

- At udarbejde undervisningsmaterialer, cases eller opgaver, der gives til eleverne.
- At formulere individuel feedback på elevens arbejde.
- At forberede eller understøtte en faglig bedømmelse.
- At profilere, prioritere eller træffe beslutninger om eleven, eksempelvis om støtte, fravær, snydmistanke eller sanktioner.

Tre rettigheder for eleven

- En kort og forståelig forklaring på, hvordan AI er anvendt, og hvilke oplysninger der indgik.
- En ansvarlig medarbejder foretager den endelige faglige vurdering og kan forklare den.
- En ny menneskelig vurdering, hvis AI har haft væsentlig betydning for en beslutning om eleven.

Enkel praksis for læreren

Skolerne skal bruge lette standardmarkeringer frem for omfattende registrering. En markering kan eksempelvis lyde: “AI er anvendt til idéudvikling og sproglig bearbejdning. Materialet er fagligt kontrolleret af læreren.”

Ved individuel feedback skal det fremgå, hvis formuleringen er AI-genereret. Læreren skal fortsat stå på mål for indholdet og kunne forklare det fagligt. En generel erklæring om skolens AI-brug må ikke erstatte besked om den konkrete anvendelse.

En national elevrettighed

Ministeriet skal fastsætte fælles krav og enkle standarder. Skoleledelsen sikrer tydelige procedurer, og medarbejderne har ansvar for den konkrete anvendelse. Forslaget skal give gennemsigtighed i hverdagen, også hvor brugen af AI ikke er omfattet af de strengeste lovkrav.

AI må støtte en beslutning. Et menneske skal tage ansvar for den, kunne forklare den og kunne ændre den. Ordningen skal evalueres på elevernes kendskab til deres rettigheder og deres mulighed for at få vurderinger efterprøvet.

LANDSSAMMENSLUTNINGEN
AF HANDELSSKOLEELEVER

Kontakt

Lad os omsætte forslagene til praksis

Landssammenslutningen af Handelsskoleelever arbejder for de merkantile elevers interesser. Vi ønsker dialog med politikere, skoler, lærere og organisationer om fælles krav til AI på ungdomsuddannelserne.

Kontakt om udspillet

Andreas Thorsager

Formand
Landssammenslutningen af Handelsskoleelever

formand@handelselever.dk
Telefon: 60 58 00 10

Tilde Wiborg Ørndrup

Politisk Næstformand
Landssammenslutningen af Handelsskoleelever

politisk@handelselever.dk
Telefon: 29 83 48 78

LANDSSAMMENSLUTNINGEN AF HANDELSSKOLEELEVER